

Szeged hangulatáért

Hozzászólás a Délmagyarország cikkéhez

Nem vág közvetlenül a vitatémába az alábbi levél — nevezetesen az eddig közzétett hozzászólásokba —, de minthogy egészen új oldalról közelít hozzá, szívesen adjuk közre. Várjuk olvasóink további hozzászólásait, Délmagyarország Szerkesztősége, 6740, Szeged, M. Tanácsköztársaság útja 10. címre.

A március 24-i és a március 30-i levelek egyértelműen a városfejlesztési tervek és a hangulat között keresnek kapcsolatot. Egy város közhangulatának, közérzetének azonban számos összetevője van. Levelemben az új lakótelepek lakói mai korösszetételének jövőbeni kihatásaival szeretnék foglalkozni, melyek nagyon is meghatározzák majd a város hangulatát. A márt tervezni a jövőbe nézve kell. Vajon jól terveztük-e meg a márt a jövő szempontjából?

Nem kell számokkal terhelné senkit ahhoz, hogy bizonyítsuk: Tarjánváros Szegeden a fiatalok városa. Az idők száma egy ilyen lakótelepen nem döntő. Az idők az új lakóhelyre a következő okok miatt kerülnek: 1. házaikat lebontották, 2. házaikat eladták, gyermekeiknek vettek lakást és ők maguk is hozzájuk költöztek, ahol nem mindig érzik jól magukat, nehezen, vagy alig tudnak alkalmazkodni a modern bérházak nyújtotta körülményekhez, 3. nyugdíjasok, akik azért cserélték el magánházaikat, nagy lakásokat bérlésre, mert a ház vagy lakás rendben tartására már sem fizikai, sem anyagi erejük nincsen.

Mi következik ebből? Az, hogy a mai modern városrészek, így Szeged-Tarján városrész is 30–40 év múlva az *öreg városok* lesz, orvosi nyelven megfogalmazva, gerontológiai negyeddé fog válni. Milyen hangulati és egyéb következményei, kihatásai lesznek, lehetnek majd ennek a települési, telepítési politikának, amelyik egy helyen csak időseket, másik helyen csak fiatal lakosságot tervez?

lyen csak fiatal lakosságot tervez?

Mi történik, ha a mai fiatal generáció gyermekei abban, a korban lesznek, hogy családot fognak alapítani? A szülők lakásaiban erre nem lesz módjuk. A szülők törekvése nyilván az lesz, hogy *máshol, tehát egy új városrészben* lakást vegyenek házasulandó gyermekeik számára. Jó lesz ez a megoldás? A kérdést így lehetne feltenni: 1. Tömöritsük-e a hasonló korosztályokat egy-egy városrészbe, öregeket és fiatalokat egyaránt? 2. Szórjuk szét a korosztályokat, fiatalokat és időseket megközelítőleg egyenletesen, a hagyományos, régi városi települések elvei szerint?

A fiatalok-idősek sokszor nehéz emberközi problémáinak megoldásához, a megoldás szándékához a település-, telepítéspolitikával is hozzá lehet járulni. Falun, vidéki városokban még divat, praktikus divat — igaz, lehetőség is van rá —, hogy a házasulandó gyermekek a szülők telkein építik fel az otthonukat. Ez a község minden surlódás ellenére *emberibb*, mint a szülőktől távol élő gyermekek viszonya. A szülők kihalása után — ha az unokáknak nincsenek jelentősen nagyobb igényeik, hiszen lassan nivellálódnak a kis- és nagyvárosi szintek, szolgáltatások, életviszonyok — beköltöznek, esetleg átalakítva használják a nagyszülők házát, lakását. Esetleg lebontják, de ismét csak szüleik mellett maradva élnek le életüket. Ez a „körforgás” emberileg és társadalmilag is jó. Mi most és ma éppen úgy sematizáljuk, tervezzük az emberi egymás mellett élést, mint az előregyártott elemekből az új városrészeket. Egyformaságra törekszünk. Ide csak időseket telepítünk, oda csak fiatalokat.

Harminc-negyven év múlva Szeged-Tarján csendes gerontológiai rész lesz, csupa idős lakókkal. Hiányozni fog a fiatalok jelenléte, mint ahogy talán most is hiányzik az *öreg, idősebbek jelenléte*, nevelő hatásuk a fiatalokra. Korosztály-egyenlőtlenség jellemzi ma ezeket az új városrészeket, és korosztály-egyenlőtlenség fogja jellemezni a jövőben is, szerte az országban, itt, Szegeden is.

Milyen köz- és városi hangulatot fog majd ez a helyzet a jövőben teremteni és kialakítani? Szerintem nem egészségeset.

Dr. Veress Sándor
Bécsi körút 37—39.

Mezőgazdasági munkavédelmi szaktechnikusképzés

A SZOT felsőfokú munkavédelmi tanfolyam Gödöllőre kihelyezett mezőgazdasági munkavédelmi tagozatán

1974 szeptemberétől mezőgazdasági munkavédelmi szaktechnikusképzés indul. A képzési idő 5 félév. Jelenkezhetnek mindazok a mezőgazdaság munkavédelmi szakterületén dolgozók, akik technikus oklevéllel rendelkeznek.

A jelentkezést 1974. június 30-ig kell benyújtani a Tű. 821. számú jelentkezési lappon, mellékelve a végzettséget igazoló okmányokat, önéletrajzot és erkölcsi bizonyítványt.

A jelentkezéseket „2103 Gödöllő, Agrártudományi Egyetem munkavédelmi kutatási osztály” címére lehet beküldeni. (MTI)

Készülődés a könyvhétre

Könyvtárak és könyvesboltok vezetői, valamint népművelési felügyelők vettek részt a megyei könyvbarátbizottság ülésén, amelyet tegnap, vasárnap délelőtt tartottak a Hazafias Népfront városi bizottsága Vörösmarty utcai tanácstermében. A megbeszélés témája: az idei ünnepi könyvhét eseménysorozatának előkészítése.

A könyvhét programja az idén is rendkívül gazdag. A tervek szerint a Széchenyi-utca kap helyet a „könyvutca”, a különböző kiadók pavilonjai, a könyvsátrak. A téren állítják majd fel a szabadtéri színpadot is, ahol elsősorban amatőr színjátszók és zenekarok mutatják be műsoraikat. A megbeszélésen elfogadott tervek szerint a megyei könyvhét eseménysorozat ünnepélyes

A járásban:

Megvalósult javaslatok

Eber figyelem kíséri, mi lesz azoknak a jogos kéréseknek a sorsa, amelyeket választások előtt sorakoztatnak elő a választók. Leginkább az érdeklődik természetesen, aki a kérést előterjesztette, a javaslatot fölvetette. Ha egy egész utcát érintett a javaslat, az egész utca népe várja a megoldást. De összefoglalva, az egész társadalmat érdekli, érdeke-e egyáltalán előállni valamilyen kéréssel, választások előtt, vagy választások után. Hátha csak összegyűjtik azokat szép dossziéba, ráírják, hogy közérdekű javaslatok, és — mivel a papiros türelmes jószág — szépen „elfektetik”.

Tanácsülések sora a bizonyították rá, hogy ezeket a kötegeket forgatják, újra meg újra előveszik, amíg rá nem írhatják: megvalósult. A napokban a járási hivatal vezetői néztek bele a szegedi járás minden községének a dossziéjába, és sorról sorra vizsgálták, mi lett a javaslatok sorsa. Körülbelül egy esztendeje most, hogy a jelölő gyűléseken valósággal záporoztak a kérdések. Igen rövid idő az egy év, de ezt most nem mentségül mondjuk. A szegedi járás 23 községében összesen 1837 közérdekűnek minősülő bejelentést gyűjtöttek össze. Zöme — pontosan 1027 — községfejlesztésre vonatkozott, és az út javítását, járda építését sürgette, csatornázást, jobb ivóvizet, vagy a vízhálózat bővítését, gázcserelepet, jobb közvilágítást, az új utcákba új villanyt kért. A járási hivatal összeszámlálása végén az az eredmény jött ki, hogy egyetlen év alatt a javaslatoknak jóval több mint fele — 69,4 százaléka — valósult meg. Az 1837-ből 1275-re írhatták rá, hogy megvalósult. Ennyi jó hírrel térhettek vissza a megválasztott tanácsstagok választóik körébe.

Dicsekedhetnek ezekkel a számokkal, de senki nem akar dicsekedni vele. Föladott leckéről van szó egyrészt, a megoldás kötelesség. Másrészt pedig nem valami külön megvalósító testület érdeme ez, sok-sok társadalmi munka, közös összefogás

is van benne. Sok forint is természetesen, hol a község, hol az államé. De mindenképpen a miénk.

Hogy dicsekvésnek a szele sem járt a számok százelékolói körül, könnyű bizonyítani. Azokat a javaslatokat szedték ugyanis sorra, amelyekre mostanáig nem tudtak megoldást találni. Elégedetlenné lennének az eredményekkel? Szó sincs róla. De oda vessük a vállunkat, ahol segíteni kell! Rússa vezet a megvalósításokban, a községek között. A fölvetett javaslatokból itt valósult meg legtöbb. Mégis azt kérdezték, mi lesz az iskolával, a Patyolat átvevőhelyével, vagy az ÁFESZ szolgáltatásaival. Jó iskolát valóban nem lehet egy év alatt építeni, de ebben az évben hozzákezdene. A Patyolat ügye megoldás előtt, az ÁFESZ szolgáltatásaiból sok megvalósult, de maradt még erő a hátralevőkre is. Csengetlen az óvoda végeredményben készen van, csak az átadása késik, a művelődési otthon följújtását tervezik, a tanyai orvosi rendelőkre pedig ez a válasz: jogos a kérés, nem is teszük félre, de kicsit még várni kell vele. Ópusztaszeren is óvodát kértek, ebben az évben fognak hozzá az építés-

hez. Járdára, iskolára, buszváróra még nem futotta az erőből. Pusztamérges és Öttömös most szervezett közös tanácsot. Mind a két község konyhát kér az óvoda napközi otthonába. Öttömösön elkészül még ebben az évben, Pusztamérgesen pedig idén kezdik építeni.

Azért nem sorolunk föl mindent, mert a választók és megválasztottak kapcsolata a választás óta csak erősödött, első kézből kaphatunk tehát választ minden esetben javaslataink sorsáról, ha éppen nem vesszük észre azonnal, hogy a járda nőtt, a vízhálózat bővült, az orvosi rendelő elkészült, vagy a sürgetett buszjárat már naponta hozza-viszi a falu népét.

Azt állapította meg a vizsgálat, hogy elmaradás csak ott tapasztalható, ahol a megoldás nagyobb beruházást kíván, és a község első nekifutásra nem tudja biztosítani rá a pénzt, vagy más gazdasági szervek feladata a megoldás. Az eddigi eredmények mindenesetre bizonyítják, hogy a választók kéréseit a tanácsok minden esetben teljesíteni akarják. Ez az akarat rövid egy év alatt igen szép példákkal szolgált.

H. D.

Újabb MSZBT-tagcsoportok

Hazánk felszabadulása évfordulója alkalmából újabb három MSZBT-tagcsoportnak adták át a működési oklevelet. A Magyar—Szovjet Baráti Társaság tagcsoportja a szegvári Puskin Tsz.-ben, az NKfV szegedi üzemében és a mórhalmai általános gimnázium, valamint postaforgalmi szakközépiskolában kezdte működését.

A fiú

— Az anyáról

Ma, hétfőn este 8 órai kezdettel mutatják be a Szegedi Nemzeti Színház Kiszínpadán a lengyel Witkiewicz Az anya című „izléstelen színjátékát”. A Kiszínpad idei második premierje hazai bemutató lesz, az alábbiakban az egyik főszerepet, Leont játszó Csernák Árpád monológját közöljük.

Egy hónapja próbáljuk Witkiewiczet. Nehéz róla rövid véleményt mondani, a sivár adat meghatározásszerű, és az embert nem szabad meghatározni, csak megismerni. Stanislaw Ienacy Witkiewicz 1885-ben született, Zakopanában nőtt fel, barátai körben Witkacynak hívták, 1905-ben végzett a krakkói Képzőművészeti Akadémián, festő volt, dráma- és regényíró, filozófus, esztéta, századunk egyik nagy keresője. Művei az egész világot bejárta, egész életében kábitószerepelt, csaknem mindegyiket kipróbálta, könyvet is írt róluk, a második világháború kitörésekor öngyilkos lett... Leon az anyja fia. A színész minden szerep megformálásakor „öngyilkosságot” követ el: önmagát alkotóelemeire bontja (gondolatok, érzelmek, gesztusok), és ezekből az alkotóelemekből próbál egy másik embert felépíteni. Gyötrelmes, de örömteli munka. A romboláson már túl vagyunk, hogy az építkezés hogyan sikerül, az előadásban derül ki. A darabot Sándor János rendezi. Nagyon jó vele dolgozni, engem most rendez tizenegyszer; egyre jobban értjük egymást. Pontosan tudja, mit akar, az egész darabot éli, segít a rombolásban, segít az

építésben. Kitűnő pedagógus és pszichológus. A színész szereti, ha kívánnak, várnak tőle valamit, de segítik is ebben. Sándor János mindig a maximumot igyekszik kihozni színészeiből. Az anyát Bartha Mária játssza, a többi szerepet: Martin Márta, Egerváry Klára, Miklós Klára, Mentés József, Kovács János, Simon Éva, Körtvélyessy Zolt, Bagó László, Szabó István, Melis Gábor és Gyürki István. Nagyszerű „stáb”.

Egy nyugatnémet kritikust idézek: „Az anyában annak a társadalomnak romlott erkölcséről és szétziláltságáról van szó, amely nem tud kilépni önkéntes bezárkózásából, ajtó és ablak nélküli szobájából, s amelyet végül is föl fog számolni a proletariátus. A darab úgy indul, mint egy ionescói tréfa, de mire véget ér, a Zárt ajtók sárté- atmoszférája nehezedik rá.” Ezt a drámát sokféleképpen lehet értelmezni. Bizonyos, hogy anya és fiú drámája mögött társadalmi dráma húzódik meg. Az Illúzió Színház igazgatója bérbeadja Leonnak, és az ő eszméinek színháztermét. Az előadás botrányba fullad. Aztán fellép a munkásosztály a világ színpadára. Az előadás megértéséhez és élvezéséhez nagy szükség lesz a nézők asszociációs készségére, akik akaratlanul partnerünké válnak a játékokban.

Witkiewicz írja: a színházról kilépve az embernek az az érzése legyen, mintha valamiféle álomból ébredne föl. Hát ez — úgy érzem és remélem — meglesz. Csernák Árpád

Elítélték a taxisofőr támadóját

Gyorsított eljárással került a szegedi járásbíró előtt a vádlottak padjára Juhos Lajos 28 éves, Kiszombor, Nagyatádi utca 74. szám alatti lakos, akinek ideiglenesen bejelentett lakása Szegeden, az Acél utca 24. szám alatt van. Eddig büntették már Makón garázdasáért, súlyos testi sértésért, és Szegeden is garázdaság miatt. Most hivatalos személy elleni erőszak és súlyos testi sértés büntetéseért került bíróság elé. Ez év március 30-án Szőregen, a Rádó-féle vendéglőtől este 8 óra után taxival Szegedre akart utazni a vádlott. A vendéglőben kávéval kínálta meg Battancs Dezső, Tápé, Rákóczi utca 13. szám alatti lakosú taxisofőrt, aki felvette a vádlottat, mint alkalmi utast. Juhos a Szővetség utcába akarta magát fuvaroztatni. Ut közben berúgta a taxit, hogy a taxira nincs is pénze, ezért a gépkocsivezető ki akarta rakni.

A fuvaroztatás végén az „utas” kiugrott a kocsiából és fizetés nélkül elszaladt. Magával vitte a taxiból egy defektiszerező vasat, amelyet a taxisofőr közel tartott maga mellett. A gépkocsivezető szaladt a vádlott után, hogy a viteldíjat kérje tőle. Ekkor Juhos Lajos a magához vett szerezővasal rá támadt és többször megütötte vele. A helyszínről

nem tudott elmenekülni a támadó, mert járőrelők és a házból kijövők segítségével elfogták.

A szegedi járásbíró Juhos Lajost halmazati büntetésül 3 év 6 hónap szigorított börtönre ítélte és 3 évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától. Kimondotta, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A büntetés kiszabásánál a bíróság súlyosbító körülményként értékelte, hogy Juhos Lajos erőszakos cselekmények miatt többször volt már büntetve. Az ítélet nem jogerős. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a vádlott és védője enyhítésért fellebbezett.

Kivégezték a gyilkost

A 30 éves ifjú Gáts László 1973. június 2-án Mosonmagyaróvári lakásán megölt egy különváltan élő feleségét és az anyósát. Ezért a győri megyei bíróság Gáts Lászlót halálra ítélte. Az ítélet a Legfelsőbb Bíróság helyben hagyta, az elítélt kegyelmi kérelmét az Elnök Tanács elutasította. Az ítéletet vasárnap végrehajtották.